

Nr 11.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande i anledning av väckt motion om utnyttjande i den statliga förvaltningen av från statstjänst pensionerade befattningshavare.

I en inom första kammaren väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 218, har fröken *Andersson* hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning rörande lämpligheten och möjligheten av att i den statliga förvaltningen utnyttja från statstjänst pensionerade befattningshavare i arbetsuppgifter, som härför kunna befinnas lämpliga, samt att för riksdagen framläggas förslag jämväl beträffande de grunder, efter vilka ersättning härför bör beräknas.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Frågan om utnyttjande av äldre arbetskraft inom förvaltningen har upptagits till behandling av riksdagens år 1946 församlade revisorer, vilka uttalat sig för en översyn av gällande pensionsbestämmelser (Del I, s. 238—247).

Statsutskottet har i sitt i anledning av revisorerernas berättelse avgivna utlåtande nr 128 rörande detta spörsmål anfört följande.

”Revisorerna ha — under erinran likväl om den ståndpunkt som senast 1945 års riksdag intagit till frågan om utnyttjande av äldre arbetskraft inom statsförvaltningen — givit uttryck åt den uppfattningen, att hinder icke längre bör anses föreligga att upptaga berörda fråga till prövning. I anslutning härtill förorda revisorerna en mindre höjning av pensionsåldrarna för vissa grupper av tjänstemän och arbetare i statens tjänst. Revisorerna ifrågasätta även viss ändring av gällande bestämmelser om anstånd med avsked efter pensionsålderns inträde. Såsom ett led i åtgärder för avhjälpande av rådande brist på arbetskraft synes enligt revisorerernas mening slutligen kunna övervägas, huruvida icke en förbättring av de till pensionerade befattningshavare under tillfällig statsanställning utgående avlöningsförmånerna bör komma till stånd. En utredning av nu berörda spörsmål finna revisorerna så mycket mera motiverad som grundad anledning torde föreligga till antagandet, att de nuvarande ogynnsamma förhållandena i fråga om tillgången på arbetskraft komma att bestå under lång tid.

Det torde vara att förvänta, att den fortgående minskningen av de produktiva åldersgrupperna kommer att jämväl för statsförvaltningens del medföra svårigheter, när det gäller att i konkurrens med de privata företagen tillgodose behovet av arbetskraft. Mycket talar för att, såsom revisorerna förordat, förefintliga möjligheter att neutralisera dessa svårigheter redan nu övervägas. Utskottet är icke berett att på förevarande stadium förorda någon av de av revisorerna antydda utvägarna. Särskilt svårbedömt synes förslaget om en höjning av pensionsåldrarna för vissa personalgrupper vara. Det av revisorerna berörda spörsmålet torde emellertid vara av den vikt och betydelse, att kravet på en utredning icke bör avvisas. Utredningen bör emellertid enligt utskottets mening vara helt förutsättningslös.

Utskottet får alltså hemställa att riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om här avsedda utredning.”

Riksdagen har bifallit denna statsutskottets hemställan.

Föreliggande motion tager främst sikte på frågan om en revision av ersättningsnormerna vid anlitande i statstjänst av pensionerade befattningshavare. Såsom framgår av det föregående har emellertid riksdagen uttalat sig för att även denna fråga skall övervägas vid den utredning angående utnyttjande av äldre arbetskraft inom förvaltningen, som riksdagen beslutat begära hos Kungl. Maj:t. Vid sådant förhållande synes någon framställning till Kungl. Maj:t i anledning av motionen icke vara påkallad. Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon första kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 29 maj 1947.

På utskottets vägnar:

OLOF LÖTHNER.

Närvarande: Herrar Löthner, Nils Elowsson, Birger Andersson, fru Sjöström-Bengtsson, herrar Rosenberg, Ramberg, Albertsson och Lars Andersson.
